

DOI: 10.7251/GFP1303279P

UDC: 347.4/.5+347.7

Prikaz*Datum prijema rada:*
8. jun 2013.*Datum prihvatanja rada:*
17. jun 2013.*Prof. dr***Nina Planojević***profesor Pravnog
fakulteta Univerziteta u
Kragujevcu***Prof. dr Duško Medić,
„Pravo obezbjeđenja
potraživanja“**Panevropski univerzitet „Apeiron“,
Banja Luka, 2013, 292 str.

Nova knjiga dr Duška Medića¹ „Pravo obezbjeđenja potraživanja“ predstavlja kvalitetan rad, koji obrađuje jednu od trenutno najaktuelnijih građansko-pravnih tema ne samo u Republici Srpskoj, već i u čitavom regionu. Njenu sadržinu čini devet celina, a u svakoj od njih je na detaljan i studiozan način obrađeno po jedno od devet najvažnijih sredstava obezbjeđenja potraživanja: založno pravo, pravo retencije, zemljišni dug, fiducijarni prenos svojine, pravo zadržavanja svojine, lizing, jemstvo, ugovorna kazna i odustanica.

Izlažući u okvirima istog rada raznovrsna prava obezbjeđenja, autor je očigledno želeo da u drugi plan stavi njihovu tradicionalnu podjelu na stvarna i lična; i da, umesto podvlačenja razlika između njih po tom osnovu, akcenat stavi na njihovu istovetnu funkciju: da namirenje poveriočevog potraživanja učine sigurnijim. Nakon čitanja knjige ostaje utisak da je jedina razlika između tih sredstava koju je autor želeo da istakne ona, koja se tiče stepena sigurnosti koji pri namirenju pružaju konkretnom poveriocu u konkretnoj situaciji – a ne može se poreći da je ta razlika u praksi zapravo i najvažnija. Prednost pristupa koji je autor izabrao je i u tome, što čitaocu pruža kompletan uvid u listu najvažnijih sredstava obezbjeđenja potraživanja – koji je kod njihove podele i odvojenog izlaganja teži. Na taj način je čitaocu olakšano njihovo upoznavanje i komparacija. Konačno, navedeni pristup je i u skladu sa tendencijom izdvajanja i formiranja prava obezbjeđenja kao posebne grane građanskog prava i posebne nastavne i naučne discipline. Zato ovakav izbor tema koje čine sadržinu knjige smatramo prikladnim.

¹ Prof. dr Duško Medić je redovni profesor na građanskoj katedri Fakulteta pravnih nauka Panevropskog univerziteta „APEIRON“ u Banja Luci i sudija Ustavnog suda Republike Srpske.

Poseban kvalitet ove knjige je što su u njoj, pored sredstava obezbeđenja koja su regulisana u pravnom sistemu Republike Srpske i koja spadaju u kategoriju tradicionalnih na ovim prostorima, obrađena i ona, koja postoje samo u uporednom pravu, poput zemljišnog duga ili fiducijarnog prenosa svojine. Pritom autor pokazuje podjednako dobro poznavanje i analitičnost pri obradi i jednih i drugih.

S obzirom na veliki broj sredstava obezbeđenja koja su u knjizi obrađena, autor je morao pažljivo odmeriti prostor koji će posvetiti svakom od njih i mišljenja smo da je taj zadatak uspešno obavio. On najveću pažnju s pravom posvećuje založnom pravu, koje je na ovim prostorima najzastupljenije sredstvo obezbeđenja potraživanja, a ima i najviše oblika. Pokušavajući da bude racionalan, autor zajedničke odlike svih oblika založnog prava skupa i izlaže – što je logičan, ali ne tako često korišćen pristup u delima ovog tipa; dok osobenosti pojedinih oblika obrađuje u obimu, koji je primeren njihovoj ulozi u praksi. Pri tom prednost opravdano daje hipoteci i registrovanoj zalozi; ali, po našem mišljenju, neopravdano zanemaruje založno pravo na pravima. Možda je razlog tome oskudna regulativa ovog oblika založnog prava u Republici Srpskoj.

Ostalim sredstvima obezbeđenja potraživanja autor posvećuje nešto manju pažnju, srazmernu značaju koji ona imaju u praksi, trudeći se da obradi sva relevantna pitanja, ali da čitaoca ne optereti preteranom količinom podataka. On akcentu stavlja na suštinska obeležja svakog instituta i izdvaja najvažnija pitanja, posebno ukazujući na sporna. Ispunjavanje ovog zadatka zahteva perfektno vladanje materijom, što je autor dokazao da poseduje. Posebno korisnim smatramo to što svakom celinu autor završava zaključkom, u kome sumira prednosti i mane regulative sredstva obezbeđenja o kome je reč, iznoseći zatim i predloge za njeno unapređenje. Knjiga sadrži i značajan pregled uporednopravnih rešenja. Ono što joj, međutim, nedostaje, a što bi je učinilo još preglednijom, a samim tim i kvalitetnijom – jeste veći broj podnaslova u okviru svake od celina. Na taj način bi se već na prvi pogled učinilo „vidljivijim“ šta sve „Pravo obezbeđenja potraživanja“ sadrži.

Osnova ideja koju ova knjiga nosi, što želimo posebno da podvučemo, je da nema boljeg ili goreg sredstva obezbeđenja; već samo onog koje je ispravno izabrano u skladu sa okolnostima konkretnog slučaja ili nije. Stoga svaki pravnik mora dobro poznavati svako sredstvo obezbeđenja potraživanja, njegove odlike, prednosti i mane, pa će knjiga „Pravo obezbeđenja potraživanja“ prof. dr Duška Medića svakako imati široku čitalačku publiku: od studenata prava svih nivoa studija do iskusnih praktičara i teoretičara prava. Zato ovu knjigu bogate sadržine, jasnog i razumljivog stila i sa kvalitetima naučnog rada sa zadovoljstvom preporučujemo budućim čitaocima.